

1. Küsitav uuenduslike äriideede leidmise konkurss toimus esmakordselt 2008. aastal. Konkurss pakub osavõtjatele ettevõtlusega alustamiseks intensiivset ja kõrgel tasemel arenguprogrammi, kogenud mentorvõrgustikku ja võimalust jalg ukse vahele saada. Läbi aastate on EAS-i poolt veetaval konkursil osalenud 4827 äriideed, tuntuimad neist Click & Grow, GoWorkaBit, SprayPrinter ning Taxify. Sel hooajal on esitatud 294-st äriideest välja valitud 30 paremat, peagi asutakse TV3 ekraanidel nende seas ära jagama 140 000 euro suurust auhinnafondi. **Milline konkurss?**

2. Kui Eestis oli enne kartulit tähtsaimaks „toidujuurikaks“ naeris, siis Lääne-Euroopas pildil nähtav iidne kultuurtaim, sarikõieline porgandi ja peterselli sugulane. Eks kasvatati ja kasvatatakse seda meilgi, kuid mitte eriti laialdaselt. **Mis taim?** Vastata võite nii omakeelse kui ka ladina keelest tuleneva rahvusvahelise nimega.

3. **Kelle luuletus?** Ta on üks neist, keda on peetud Tartu vaimu materialiseerunud kehastuseks, tänavu 18. juunil sai 70.
- Siin
jõeäärses linnas
jõelt hommik tuleb
see valgus liig valus on
sa silmad suled*

4. Sloveenidest vennad Vlado ja Janez Gorišek on viimastel kümnenditel lausa monopoliseerinud teatud insenertehniliste rajatiste loomise – kõik suuremad ja kuulsamad on pärit nende projekteerimislaualt, kusjuures kõige kuulsam neist, mis asub vendade kodumaal, kannab ametlikult nende nime. **Mis rajatised on vendade Gorišekide pärusmaa?**

5. Pildil on alates 2017. aastast uut nime kandva firma logo, seal on ka firma praegune lühend. Selle firma eelkäija asutas Paul Jones Coventrys 1919 ning kuni 2017 kandis ta nime, kus oli otsene viide tema kuulsaimale tootele. **Mis on see spetsiifiline sõiduvahend, mis oli ja on selle firma tuntuim toode?**

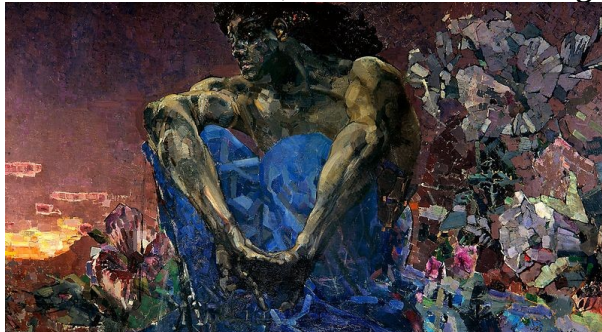

6. Oma töömeheelu alustas see 1953. aastal sündinud härra ülikooli lõpetamise järel Tallinna loomaaias teadurina, hiljem oli muuhulgas Eesti Loodusmuuseumi direktor. Avaldanud tublisti kirjatöid, kus käsitletud nt kahepaiksete ja roomajate arvukust, tema sulest on ilmunud ka raamat “101 Eesti looma”. Nüüdseks on ta aga jõudnud riigikokku, kus paistab silma näiteks president Donald Trumpi toetusrühma esimehena. **Kes?**

7. Selle matemaatilise analüüsi ühe põhimõiste avastamise au üle pidasid XVII sajandil Isaac Newton ning Gottfried Leibnitz tuliseid vaidlusi, kusjuures mõlemad väitsid, et teine varastas tema ideid. Küsitav mõiste näitab funktsiooni väärtuse muutumise kiirust argumendi muutumisel, täpsemalt öeldes funktsiooni väärtuse muudu ja argumendi muudu suhte piirväärtust argumendi muudu lähenemisel nullile. Reaalarvulise argumendiga ning reaalarvuliste väärtustega funktsiooni korral väljendab küsitav mõiste funktsiooni graafiku puutuja tõusu sellel kohal. Üks olulisi küsitava mõiste rakendusi on näiteks füüsikaliste suuruste (ajalise) muutumise kiiruse kirjeldamine ning liikumisvõrrandite kirjapanemine. **Milline mõiste?**

8. Kaks kunstiteost, kaks kunstnikku. **Pange kirja nende ühine perekonnanimi.**

9. 14. oktoobril 1920 sõlmiti Tartu rahu Soome ja Nõukogude Venemaa vahel. Läbirääkimisdelegatsioone juhtisid mehed, kes hiljem üpris erinevat karjääri tegid. Soomlasest sai hiljem riigi president, Venemaa delegatsiooni juht tõusis kõigest arhiivivalitsuse juhiks. Meil (ja mujalgi) kiputakse teda segi ajama märksa kuulsama nimekaimuga, kes oli sõjaväeluure pikaajaline juht ning Nõukogude kõrgeim sõjaline nõunik Hispaanias (mõlemad lõpetasid tavapärasel kombel 1938). **Kes juhtisid Soome ja Venemaa delegatsioone Tartu rahuläbirääkimistel?**
10. Hermann Hesse vanavanemate sidemed Eestiga ei vaja üleküsimist. Üks teine kirjandusnobelist (1911- 2004) veetis aga oma varases nooruses paar aastat Tartus sõjapaos ja on seda ka oma mälestustes meenutanud. Nobeli preemia pälvis ta 1980, tema tõlkimine eesti keelde on osa ühe mehe elutööst. **Kes?**

11. Pildil on 1995 *Pattloch Verlagi* välja antud piibel. Selle kujundanud ja illustreerinud kunstnik elas 1928 – 2000, suri ookeanilaineri *Queen Elizabeth 2* pardal. Vahest enamgi, kui oma värviküllaste maalide ja graafikaga on ta tuntud oma eripäraste arhitektuuriteostega. **Kes?**

12. 8. novembril 2017 püstitas brasiillane Rodrigo Koxa Portugali rannikulinna Nazare lähedal uue Guinnessi rekordi – 80 jalga ehk 24.38 m. **Mis rekord see on?**

13. Pildil näete maailma suurimat merikarpi. India ning Vaikse ookeani korallriffidel elav mollusk võib elada enam kui 100 aastaseks, tema läbimõõt võib küündida kuni 1,5 meetrini ning kaaluda võib ta enam kui 200 kg. Et molluski liha peetakse mitmetes maailma piirkondades delikatessiks, on nende merikarpide arvukus langenud drastiliselt. Umbes pooled maailma ühe ohustatuima molluski looduslikest populatsioonidest on tõsiselt hävinud või enam ei eksisteeri kohtades, kus neid varem leiti. **Kes?**

14. Eesti 2018. aasta populaarseimad lastele pandud nimed olid Sofia ja Robin. Neile järgnesid tüdrukunimedest Mia, Lenna ja Maria ning poisinimedest Oliver ja Rasmus. Edetabelit edasi vaadates näeme, et populaarsuselt 8. kohal asunud tüdrukunime tagantpoolt ettepoole lugedes saame populaarsuselt 8. kohal asuva poisinime (ja loomulikult vastupidi ka). Nimed ei ole ainult eestimaised, neid kandvaid kodanikke võib leida kõikjalt maailmast. 2013. aastal sai sellise nime endale Tallinna Loomaaias sündinud jääkarutüdruk (elab 2017. aastast Viini Schönbrunni loomaaias) ning kolm aastat hiljem ka tema vend - Tallinna loomaaia külastajate üks tänaseid lemmikuid. **Millised nimed? Pange kirja kaks nime.**

15. **Kes on kuuldava laulu sõnade autor?** Meie seast kahjuks tänaseks juba lahkunud küsitava värvikasse ellu mahtus palju - mainida võib näiteks esinemisi Rock-Summeril või Vanemuise teatrilaval, viit üllitatud raamatut või tema hobi kollektsioneerida Mendelevi tabeli metalle. Vastusena aktsepteerime nii tema kodanikunime, mille ta võttis endale 1980-ndatel, tuues ettekäändena, et ei soovi olla nimekaim raadio Vaba Euroopa kommentaatoriga, kui ka tema oluliselt tuntumat lavanime.

16. 2024. aasta Euroopa kultuuripealinnadeks on koos Tartuga Austrias asuv Bad Ischl ning üks Norra linn. See Nordlandi maakonna keskus (el u 40000) sai laialdasemalt tuntuks 1960. aastal. Just sinna pidi maanduma Pakistanist startinud ameeriklaste luurelennuk U-2 (piloodiks Francis Gary Powers) kui mitte venelased poleks teda Sverdlovski lähistel alla tulistanud. **Mis linn?** Vihjeks veel, et linna jalgpalliklubis mängis aastatel 2007-2015 endine Eesti jalgpallikoondise väravavaht Pavel Londak ning et tegemist on esimese polaarjoonetaguse Euroopa kultuuripealinnaga, polaaröö algab seal sel pühapäeval (15.12).
17. 18.03.2018 Arizonas Elaine Herzbergiga toimunud sündmuse järel tõmmati tihti paralleele Bridget Driscolliga 1896. aastal Londonis toimunuga, Eestis meenutati sellega seoses ka 1908. aastal Tallinnas Villem Kulleriga juhtunut. Sündmuses iseenesest pole midagi erilist, näiteks mullu toimus Eestis 64 sellist sündmust, ent **mis muudab Elaine Herzbergiga toimunu ainulaadseks?**
18. Jazz-muusika tuntuimate ning enim esitatavate lugude kohta kasutatakse terminit, mis võõrsõnade leksikoni järgi võib tähendada ka nõudeid kehtestavat dokumenti või vana Inglise ruumimõõtu. Eestlaste jaoks on tuntud see ka kui ühe 1944. aastast tegutseva ettevõtte nimetus. **Milline termin?**

19. Pildil oleval abielupaaril on mõlemal küll samalt spordialalt palju medaleid, kuid harva, kui need võideti samadelt võistlustelt. Üks vähestest eranditest oli 1986. aasta EM, kus mees sai hõbeda, naisterahvas aga kulla. Mehe ainus olümpiamedal on pronks aastast 1984, tema abikaasa aga jõudis lisaks muule 1992. aastal välja koguni kahe olümpiakullani. Kes on pildil? (1 õige 1 punkt)

20. Küsime Rooma keisrit (eluaastad 188-217), kes võttis muu hulgas vastu otsuse anda Rooma kodakondsus kõigile impeeriumi aladel elavatele vabadele meestele, kehtestas riigis uue raha ja ehitas Roomasse uhked termid (pildil), aga oli seejuures ise julm türann. Ta tapeti 217. aastal kallaletungi käigus, hetkel, mil parasjagu urineerida otsustanud. Küsitava isa oli Aafrikas sündinud Septimius Severus, keda mõned allikad ka tumedanahaliseks on nimetanud. **Kes?**

21. See Tartust poolteist korda suurem linn Saksamaal kannab vägagi eestipärast nime. Paikneb see linn Põhja-Rein-Vestfaali liidumaal u 30 km kaugusel Dortmundist ning väidetavalt on tegemist asustustiheduselt kolmanda linnaga Saksamaal Müncheni ja Berliini järel. Eestis leidub samanimeline tänav Võrus, Valgas, Rakveres, Tartus, Tallinnas (selle ääres asub Tallinna Spordihall) jm. Inglise folkloorist on võtta kirjpildilt samanimeline jahimees, keda maailmale tutvustas William Shakespeare 1597. aastal valminud komöödias „Windsori lõbusad naised”.
Mis linn või tänav?

22. Esimene eestlasest Tartu ülikooli rektor Heinrich Koppel astus ametisse alles 1920, esimene lätlane (vähemasti Läti juurtega), Jena ülikooli lõpetanud mees oli selles ametis juba 1810-12. 1814 loobus ta professoriametist, naasis Riiga, ostis tagasi talle varemgi kuulunud Ziloņa (Elevandi) nimelise ettevõtte. Hiljem (1823) lõpetas ta Tartu Ülikooli arstiteaduskonna ning oma ettevõtte pidamise kõrvalt töötas Riias kreisiarstina. Nüüdisaegu kannab üks paljudele tuntud Läti firma tema auks pandud nime. **Kes oli see lätlasest professor? 1 p tema järgi nime saanud firma eest.**

23. Bernt Notke *Surmatantsu* kõrval on Eesti keskaegse kunsti väljapaistvaim taies Tallinna Niguliste kiriku kappaltar, mis 2013-16 läbis põhjalikud rahvusvahelised uurimis- ja konserveerimistööd. **Millise Lübecki meistri töökojas see 1478-81 valmis?**

24. Korvpalli maailmameistriks pärjati tänavu Hispaania, ent meie küsime teilt hoopis, **milline meeskond jäi turniiril viimaseks?** Turniiril kaotati kõik viis mängu ning et kaotuste seas olid suured allajäämised Serbiale ja Itaaliale, jäädigi võiduta meeskondade seas tänu halvimalle korvide vahele viimaseks. Viis varasemat osalemist on olnud edukamad, ajaloost on ette näidata isegi üks pronksmedal. Küsitava võistkonnaga, mille liidriks on pikalt ka NBAs pallinud Andray Blatche, on mitmel korral kohtunud ka Eesti koondis, viimati neli aastat tagasi Tallinnas, mil külalised suudeti kümne punktiga alistada.

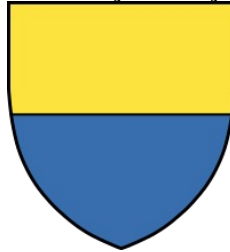
25. **Kes on pildil olev sotsiaalmeedia staar?** Ka "Padjaklubis" kaasa löönud suunamudijal on hetkel enam kui 35 000 jälgijat, mis teevad sellest ühe populaarseima eestikeelse Youtube'i kanali. Pildil on ta koos oma elukaaslase Liina Ariadne Pedanikuga. Sarnaste nimede tõttu palun mitte segi ajada mullu skandaaliga ametist lahkuma sunnitud eks-juhiga.

26. A/Brisbane, A/Kansas, B/Colorado, B/Phuket moodustavad ühe teatud komplekti, mis meil praegu parajalt päevakorral. **Mis need on, ehk mis komplekti nad moodustavad?**
27. Ehkki viiteid sarnase tehnikaga valmistatud roogade kohta on teada juba ka XIX sajandist, on küsitava näol tegemist suhteliselt noore pastaroaga. “Söekaevuri pastana” tuntud roog ilmus tänapäevasel kujul alles peale II Maailmasõda. Lazio kandist pärit roa koostisosadeks on pasta, seapõsk, muna ning juust. Roa kreemja kastme annab muna-juustu segu tempereerimine pastakeeduveega, kindlasti ei kasutata kastme valmistamisel koort. **Milline roog?**
28. Küsime teilt edukaimat mustanahalist filminäitlejat, võttes mõõdupuuna arvesse Oscarite arvu. Küsitaval on neid ette näidata kaks - peaosa filmis "Training Day" (2001) ning kõrvalosa filmis "Glory" (1989). Küsitava asetavad teistest kahe kuldmeikse laureaadidest ettepoole kokku kaheksa nominatsiooni (6 peaosa + 2 kõrvalosa), viimati 2017. aastal peaosa eest filmis "Roman J. Israel, Esq.". **Kes?**
29. Hiljaaegu Tartu Ülikooli filosoofiateaduskonna germaani, romaani ja slaavi filoloogia osakonna õppejõudude eestvedamisel veebis ilmunud baltisaksa sõnastikust leiame sõna „kulle”. **Keda või mida baltisakslased oma dialektis sedasi kutsusid?** Sakste sellist sõnakasutust on meenutanud oma mälestustes ka Oskar Luts.
30. Näete Virgin Recordsi poolt välja antud reklaammõistatust, millelt tuli leida 70 erinevat Virgini esindatud artisti, ning nendest ühte me nüüd teilegi ette mängimegi. Esimese albumi ilmutas küsitav bänd juba 1988. aastal, populaarseim on 1995. aastal ilmunud “Mellon Collie and the Infinite Sadness”, seni viimane album ilmus mullu novembris. **Milline bänd?**

31. Küsitava 2017. aasta debüütteos, krimilugu „1793“ sai kodumaal suure menu osaliseks ja tunnistati aasta raamatudebüüdiks. Nüüdseks on see ilmunud ka eesti keeles (Jaan Martinsoni raamatublogi: „Suurepärase lugemine. See toob toonase räpa ja eluraskused piinlikult täpselt välja.“) ning saanud ühtlasi koduse järje „1794“. Põneval kombel kuulub nende teoste autor ise aadlike hulka, esindades vanimat tänaseni eksisteerivat kodumaist aadlisuguvõsa, mille eksistents on dokumentaalselt tõestatud 13. sajandini ja mille kilpi siin näete. **Kellest jutt?**

32. **Millisest suurlinnast käib jutt?**

- kõrgeim punkt on Jaragua tipp (1135 m üle merepinna)
- lennuvälja (IATA kood GRU) kutsutakse GRU-lennujaamaks ning see asub linnast u 25 km kaugusel
- üks tuntumaid hooneid – Banespa torn, 161-meetri kõrgune pilvelõhkuja - oli aastatel 1947-1960 kogu piirkonna kõrgeim ehitis
- juunikuus toimuvast geiparaadist on viimasel kümnendil osa võtnud 3-5 miljonit inimest

33. Küsitav (1900-1980) saksa-ameerika sotsioloog ja psühhoanalüütik oli Frankfurdi koolkonnast üks esimesi, kes üritas ühendada marksismi freudismiga. Sigmund Freudi ideede jätkaja ja tema kõige suurem kriitik sündis Frankfurdis juudi perekonnas, peale Hitleri võimuletulekut töötas mitmes USA ja Mehhiko ülikoolis, elu lõpuaastatel Šveitsis. Ta analüüsis sotsiaalseid patoloogiaid, massikultuuri ja isiksuse totaalset võõrandumist, paljudes teostes püüdis ta visandada teed ühiskonna tervendamiseks, eriti psühhoanalüütilise teraapia teel. Mõiste "tarbimisühiskond" kasutuselevõtjalt on eesti keelde tõlgitud kolm teost - "Armastuse kunst", "Omada või olla" ning "Psühhoanaüüs ja zen-budism". **Kes?**

34. 2012. aasta alguses oli ta vigastuse tõttu karjääri lõpetanud jalgpallur, kes oli tööle asunud Flora kontoris. Paraku on ta enda sõnul selline tüüp, et kontoris "ei osanud ta kuidagi oma aega sisustada ja midagi kasulikku ei teinud". Et aga abikäsi kulus ära nii Flora duubelmeeskonna kui ka naiskonna juures, nähtigi teda kontoris üha harvemini, treeningväljakutel aina sagedamini, kuniks 2013. aasta jaanuaris sai temast Flora peatreeneri Marko Lelovi abitreener. Sama ametit jätkas ta ka Norbert Hurda, Argo Arbeiteri ning Arno Pijpersi kõrval, kuni 2018. aasta algul oli aeg küps peatreeneri ametisse astumiseks. Esimesel hooajal oli meeskond kuni viimase vooruni tiitlikonkurentsis, ent pidi leppima pronksmedalitega. Tänavused meistrivõistlused läbiti aga suuremate tagasilöökideta ning nii saigi küsitavast juba 32 aastasele Eesti meistermeeskonna treener. **Kes?**

35. Otsime vana-kreeka keelest pärinevat terminit, mis oli isetu armastuse vastena tuntud ka piiblitekstides, olles seal apostel Pauluse järgi koos usu ja lootusega üks kolmest kristlikust voorusest. Seda on tõlgendatud nii armastuse üldterminina kui ka "puhta", "hingelise" või "tingimusteta" armastusena. **Mis termin?**

36. 15. detsembrini (jõuate veel) Tartu kunstimajas avatud isikunäitusel *Suvi* linnas maalib kunstnik perepilti, mis peab näituse lõpuks valmis saama. See on tema esimene nii ulatuslik isikunäitus, muidu võib tema taieeid näha vabas õhus, ennekõike Supilinnas. Peale maalimise on tast kuulda, et valmistab toitu prussakaist jt putukaist. **Kes?** Kõlbab nii kunstniku- kui pärisnimi.

37. Millise maailma suurlinna keskosa ajaloolise planeeringu aluseks on säärane kolmhark?

38. ÕS annab selle termini otseseks tähenduseks “üle elamise”, kuid asjaõigusseaduse järgi tähendab see millegi kauase pideva valdamise tagajärjel omandiks muutumist. Inglisekeelne vaste sellele terminile on *prescription*. **Mis termin?**
39. See on mitmeaastane rohttaim, mis moodustab maadligi hoidva tugeva lehepuhma. Õied on rohekaskollased või punakad, vili ümar mari, mis meenutab veidi õuna. Selle taime juur võivat aga kasvada kuni meetri pikkuseks ning meenutada väljanägemiselt inimkeha või suisa fallost, samuti sisaldab see tugevatoimelist alkaloidi, mistõttu on tuntud kui hallutsinogeen, keskajast saati ka kui armurohi ja potentsiravim. **Mis taim?**

40. Kuulete muusikaplatvormi Spotify 2010ndate aastate enimmängitud-kuulatud (üle 28 miljardi korra) artisti. **Kes?**

Vastused

1. Ajujaht (P)
2. Aed-moorputk e. pastinaak (T)
3. Hannes Varblane (T)
4. Suusahüppemäed (T)
5. Londoni taksod. Londoni taksod. LEVC – London Electric Vehicle Company, varem London Taxi Company (T)
6. Peeter Ernits (K)
7. Tuletis (P)
8. Mihhail Vrubel (1856-1910) ja Dmitri Vrubel (1960) (D)
9. Juho Kusti Paasikivi ja Jānis Bērziņš (Jan Berzin) (T)
10. Czesław Miłosz (T)
11. Friedensreich Hundertwasser (T)
12. Kõrgeim surfatud laine (T)
13. Hiid-rõõneskarp (P)
14. Nora ja Aron (D)
15. Igor Maasik (sünd Maksimov) e. Onu Bella (P)
16. Bodø (D)
17. Liiklussurm isejuhtiva auto läbi (P)
18. Standard (P)
19. Arto Bryggare ning Heike Drechsler (K)
20. Caracalla (Marcus Aurelius Severus Antoninus Augustus ja ka lihtsalt Antoninus) (K)
21. Herne (D)
22. Dāvids Hieronīms Grindelis (David Hieronymus Grindel). Firma – Grindeks (T)
23. Hermen Rode (T)
24. Filipiinid (P)
25. Martti Hallik. Vihje TÜ raamatukogu direktor Martin Hallikule (P)
26. Gripiviiruste tüved (nende vastu meil kasutatav neljavalentne vaktsiin) (T)
27. Pasta carbonara (P)
28. Denzel Washington (P)
29. eestlane, sõnast "kuule"
30. Smashing Pumpkins (P)
31. Niklas Natt och Dag (tõlkes „öö ja päev“) (K)
32. Sao Paolo (D)
33. Erich Fromm (P)
34. Jürgen Henn (P)
35. Agape (K)
36. Kairo/Kairi Kliimand (T)
37. Sankt Peterburg (T)
38. igamine (K)
39. Alraun (mandragora) (K)
40. Drake (Audrey Drake Graham)